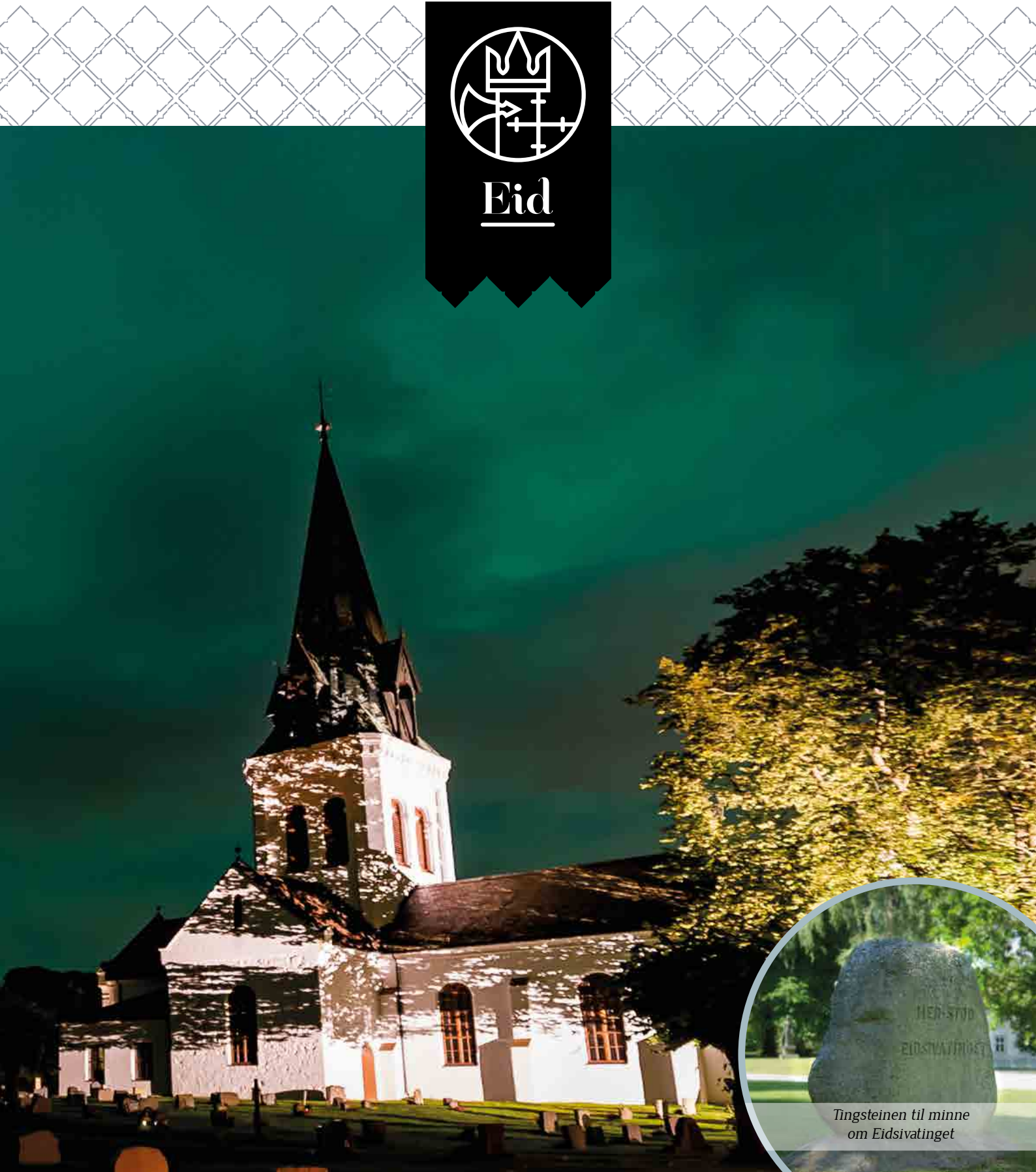

EIDSVOLL OG SPORENE ETTER OLAV HARALDSSON

1017 - 2017 - 2022

Eid

*Tingsteinen til minne
om Eidsivatinget*

Ottar Svarte

(Slavs Skald)

Du som øder armgull, gav arg lønn til karer som land ville svike
for alle lumste renker; hærfører, du fordum
Hedmarks-kongene straffet som de fortjente,
den gang de søkte mot deg, konge

Stridskjempe, som farger sverdet, konger dreiv du ut av landet,
din styrke større var enn deres.
Folk vet, alle fyrster flyktet langvegs fra deg;
siden du steffet tunga
på ham som satt nordligst

Gud styrker deg storlig.

Nå styrer du alene

det land som fem konger fordum rådde over.
Brede ættland ligger under deg øst til Eidsfog;
ingen kampens herre eide før slift rike.

1017

– en historisk milepæl for Eidsvoll,
et skjebnear for Norge.

På sin ferd nordover gjennom Norge for å befeste sin stilling som konge, stanset Olav Haraldsson på Eid høsten 1017. Her gikk han til messe og ottesang i trekirken på stedet.

Han visste ikke at hans allierte, de fem opplandskongene, hadde samlet seg med 1500 menn i Ringsaker for å stanse hans framferd. De var redde for å miste sin egen makt og status.

Ketil Kalv, en storbonde fra Stange, var til stede og likte ikke det han hørte og så. På nattetid seilte han i stillhet med sine 40 menn sørover Mjøsa og gikk i land ved Minnesund. Han kom til Eid under ottesangen og fortalte Olav hva som ventet ham. Olav gikk da i båtene med sine 300 menn. Ketil Kalv ble med ham. Ved Kalvs hjelp og list overmannet han bakholdsmennene om natten mens de sov og tok de fem kongene til fange. Én tok han livet av, én stakk han øynene ut på og én skar han tungen av. De to siste fikk forlate landet mot at de svor på at de aldri skulle vende tilbake. Dermed var Olav enekonge over hele Sør-Norge fra Eidskog i øst til Kvitehavet i vest.

Hvordan hadde norgeshistorien sett ut hvis ikke Ketil Kalv hadde advart Olav i kirken på Eid? Hadde vi da hatt en helgenkonge? Hadde Stiklestad og Nidaros hatt den posisjonen de har fått? Hvordan hadde rettsstaten Norge utviklet seg? Dette vet vi naturligvis ikke, men det er god grunn til å anta at norgeshistorien hadde sett ganske annerledes ut uten begivenhetene på Eidsvoll!

Sverd fra Kosgården, Hedmark.
Foto: Kulturhistorisk museum,
UiO/ Eirik Irgens Johnsen.

Olav Haraldsson

Olav ble født i år 995 på Ringerike ifølge Snorres kongesagaer. Andre kilder opererer med 993 som fødselsår. Det ble påstått at han var oldebarn av Harald Hårfagre noe som ga arverett til kongemakten. Mora het Åsta. Hans far var Harald Grenske, men han døde før Olav ble født, så Olav vokste opp hos stefaren Sigurd Syr. Tilnavnet Olav Digre tilsier at han var tykk eller grovbyggd, mest sannsynlig det siste siden han selv likte det tilnavnet.

Kart over Olavs reiser.
Referanse fra "Vikingenes verden" av Kim Hjarðar.

995

995 Olav Haraldsson født

I følge boka *Passio Olavi* ble Olav døpt i Rouen i Nordmandie vinteren 1013-1014. I ung alder reiste han på vikingtokt i Østersjøområdet, langs Nordsjøkysten og i England. Han reiste også som viking langs Atlanterhavskysten i Sør-Europa.

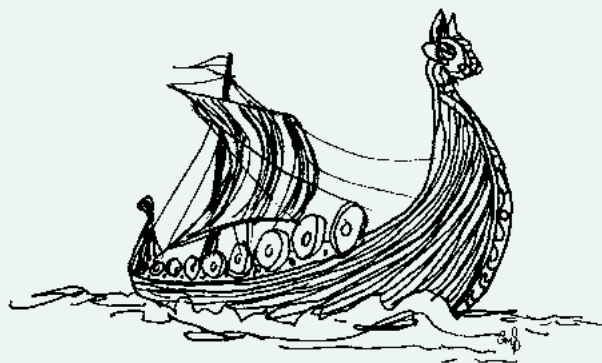
Olav oppholdt seg lengst i England som på denne tiden var et viktig lærested for kongsemner fra store deler av Europa. Olav arbeidet ved ulike hoff hos konger og hertuger og utførte militære oppdrag for dem for god betaling. Han fikk også nærkontakt med den sivile forvaltningen som rettsvesen, regional og lokal forvaltning, politisk strategi, pengevesen og finanspolitikk og kristendom. Han hadde derfor en solid grunnlærdom da han i 1015 skulle starte arbeidet med å omdanne Norge til et styresett som innebar et radikalt brudd med tradisjonelle verdier og maktforhold i Norge.

De fleste nordmenn var sannsynligvis kristne før Olav Haraldssons tid, men han opptrådte som misjonskonge i enkelte deler av landet, og den norske kirkeorganisasjonen ble grunnlagt i hans tid ved hjelp av geistlige han hadde med seg fra England.

Det ser ut til at Olav Haraldsson hadde suksess som konge i en tiårsperiode fra 1015. Han vant over ladejarlene i Trøndelag og andre høvdinger. Noen høvdinger gav seg inn under ham mer eller mindre frivillig. Fra midten av 1020-årene ble situasjonen imidlertid en annen: Kong Knut den mektige i Danmark og England greide etter hvert å knytte til seg mange av Olavs innenlandske motstandere. Denne alliansen ble til slutt for sterk, og i 1028 måtte Olav flykte østover til Gardarike, det som i dag er Russland.

Tidlig på året 1030 brøt Olav opp fra Gardarike for å vinne Norge tilbake. Den siste av ladejarlene hadde druknet høsten før, og landet kunne oppfattes som høvdingløst. Fra den svenske kongen fikk han med seg en del folk og tok veien nordover, inn i Trøndelag og Verdalen. Der møtte han en bonde-hær, dobbelt så stor som sin egen flokk. På Stiklestad ble det et slag, og Olav Haraldsson falt den 29. juli. Denne datoen husker vi som merkedagen Olsok.

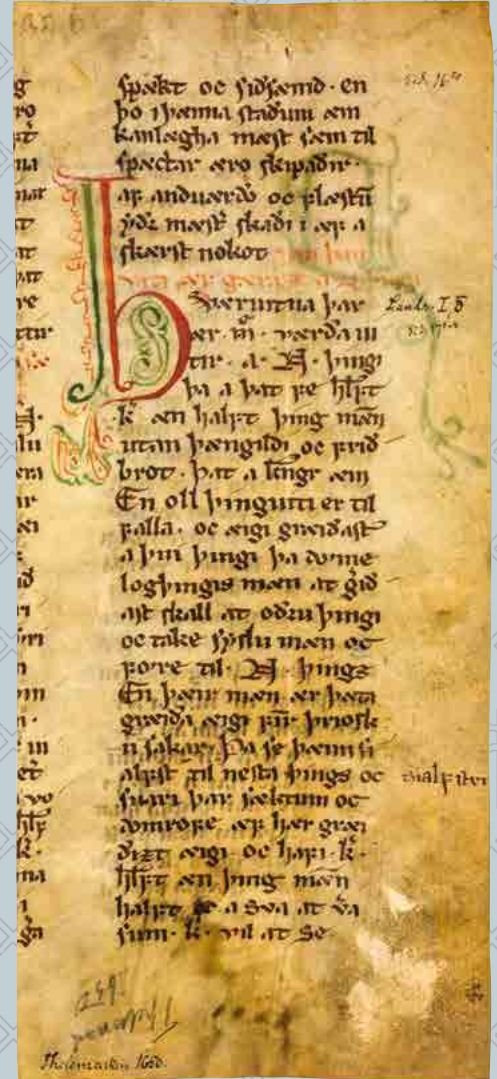
Olav ble gravlagt, men liket ble gravd opp igjen og flyttet. Da kunne man påpeke at hår og negler hadde vokst. I en påfølgende seremoni erklærte biskop Grimkjell at Olav var en hellig mann. Fra nå av snakker vi om Olav den hellige. Olav ble helgenkåret for "det store skismaet" i kirken i 1054. "Det store skismaet" brukes om splittelsen mellom den latinske (romersk-katolske) og den greske (ortodokse) kirke som tidfestes til 1054. Olav den Hellige ble derfor en viktig helgen både i den romersk-katolske og den ortodokse kirken.

St.Olav

Freske av Olav den hellige, Fødselskirken i Betlehem, malt 1165-1180

Riksarkivets diplomsamling,
F26 Norrone fragmenter, nr. 3:
Norrone membranfragmenter

Fra Fresvik kirke i Sogn og Fjordane

Foto Kulturhistorisk museum, UIO,
Eirik Irgens Johnsen

Pilegrimsleden

Å være pilegrim betyr å være underveis.
Man vandrer til fots, enten som en religiøs øvelse,
f.eks. botsgang, eller som en
tur til opplevelse av natur og seg selv.
I alle religioner finner
man denne virksomheten.

I middelalderen var Nidaros, Olav den Helliges grav, et viktig pilegrimsmål i Norden. Etter Luthers reformasjon gikk skikken med å være pilegrim ut av bruk hos oss, men i nyere tid har den tatt seg opp igjen. I dag er det mange som går som pilegrim i Norge og i andre land.

Det er mange pilegrimsleder til Nidaros, fra alle kanter. Den viktigste av dem går fra Oslo, på østsida av Mjøsa til Trondheim og er 64,3 mil lang. Det var viktig å komme innom domkirken på Hamar. Denne leden går igjennom Eidsvoll i 4 mil. Her er det satt opp mange skilt og vegvisere. Leden går forbi Eidsvollsbygningen og Eidsvoll kirke der vi finner en egen pilegrimsstein.

En pilegrimsvandring kan beskrives slik:

Først som en ytre vandring. Det handler om min kropp, mine føtter, mine sanser, om naturen omkring meg og fellesskapet med mine medvandrere. Deretter som en historisk vandring. Vi går i fotsporene til mennesker som i tusentall opp gjennom historien har søkt til Olav den helliges grav. Vi søker inn i pilegrimshistorien og pilegrimstradisjonene langs veien. Vi møter kulturminner fra ulike tider. I tillegg til disse to formene, kan en pilegrimsvandring også beskrives som en indre vandring. En vandring som handler om meg og mitt liv. Min livshistorie og alt som har formet meg og gjort meg til den jeg er. Livet her og nå. Mine veivalg for livet framover og mine mål i livet.

RÅHOLT KIRKE EIDSVOLLBYGNINGEN VENJAR DØNNUM EIDSVOLL KIRKE

SUNDET TØNSÅKER FLØYTA LYSJØEN

PILEGRIMSLEDENS RUTE GJENNOM EIDSVOLL

STIKLESTAD

NIDAROS

TRONDHEIM

OPPDAL

DOVRE

HUNDORP

LILLEHAMMER

HAMAR

EIDSVOLL

FROGNER

SKEDSMO

OSLO

ÅS

SON

MOSS

SARPSBORG

Eidsvollbakken, eller "Badebakken"

på folkemunne. Veien er fra gammelt av en hulvei, en gang - og ridevei som i hellende terreng har fått en karakteristisk nedsunken form. Formen har oppstått ved langvarig slitasje av folk og buskap.

Foto Gry Solberg

PILEGRIMSLEDENS RUTE

Turter

Pilegrimsmerker var middelalderens suvenirer. Olavsmerker ble solgt ved Nidarosdomen og trolig også andre steder hvor de hadde relikvier av Olav den hellige. Disse ble sydd fast på klærne eller hatten. De var vanligvis laget av bly, tinn eller sølv. I Norden er det tradisjon for at pilegrimsmerker fra forskjellige pilegrimsmål ble støpt inn i kirkeklokkene. Kanskje var dette en måte å bli minnet på sin store ferd, hver gang klokkene ringte? Pilegrimsmerket på bildet viser Olav den hellige, Norges evige konge. Han sitter på en stol med rikseplet i den ene hånden og sitt kjennemerke, øksen, i den andre. Merket er funnet på gården Turter i Maridalen i Oslo, ikke langt fra Margareta kirken.

Pilegrim

Olav den helliges grav
var et av de viktigste målene i Norden.

I middelalderen var pilegrimsvandring en måte å gjøre bot på for å få tilgivelse for sine synder. Man kunne også bli pålagt pilegrimsvandring som straff for forbrytelser, at man måtte gå til for eksempel Nidaros eller Roma. I middelalderen var målet viktig, for på steder med relikvier kunne man komme nærmere Gud. Olav den helliges grav var et av de viktigste målene i Norden. Han var en populær helgen særlig i Nord-Europa, Baltikum, Vesterhavsoyene og de Britiske øyer.

I dag er det mange forskjellige motiver for å gå pilegrimsvandring. Noen er åndelige, at pilegrimene forventer at det skal skje noe positivt med dem under vandringen. Noen er religiøse, at de ønsker å oppleve de hellige stedene.

Noen pilegrimer starter å gå fordi de er i en vanskelig periode. De vil bruke vandringen til å behandle sorg eller andre problemer. Andre går pilegrimsvandring fordi de ønsker å sette seg et mål. I dag er nok vandringen for mange like viktig som selve målet.

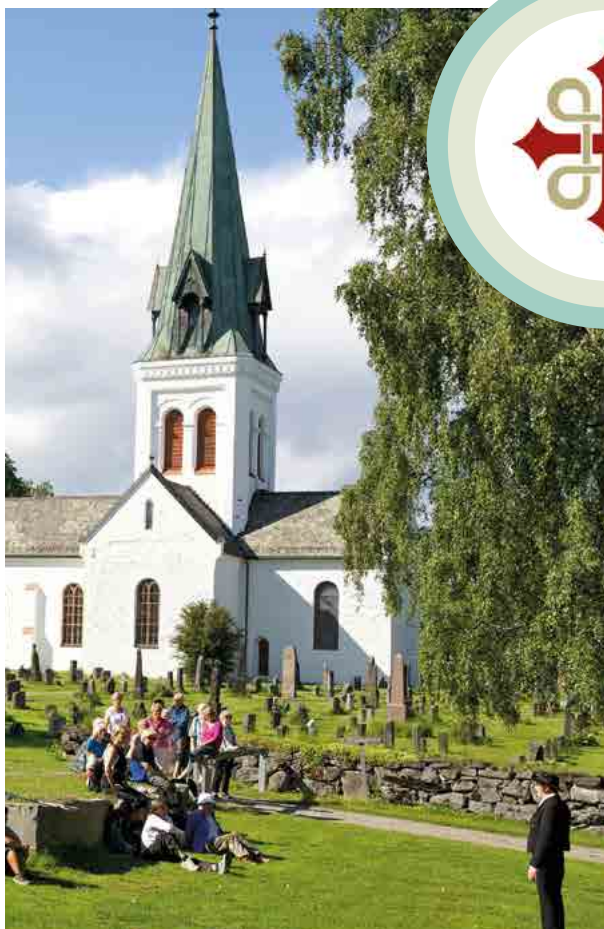

Foto Roger Jensen

Foto Ola Romne

Sverd fra Steinsvik.
Foto: Kulturhistorisk museum,
UiO/ Eirik Irgens Johnsen.

Eidsivatinget

Rundt om i Norge var det lokale ting.
Tingets oppgave var å løse konflikter i samfunnet
og å bruke lovverket til å dømme rettferdig. Allerede i Halvdan Svartes tid
på 800-tallet hadde det vært en felles tingsamling i innlandet,

Dette tinget lå antakelig på Åker ved Hamar. Snorre Sturlasson kaller det «Heisævistinget». Det betyr tinget ved Heidsjøen (sjøen til heidene, dvs. folket på Hedemarken). I dag kaller vi dette Mjøsa.

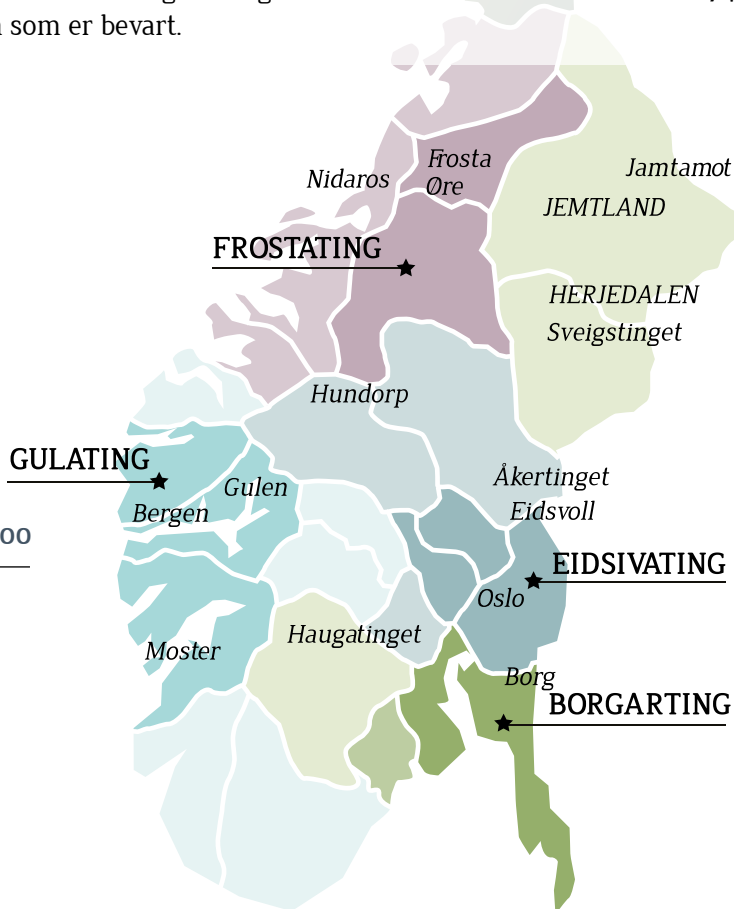
Under kong Olav Haraldsson ble tinget i 1022 flyttet til Eidsvoll. Tinget ble lagt ved gården Eid som var et viktig knutepunkt for samferdselen. Det fikk navnet Eidsivatinget. Det var Olav som ga området den avgrensingen det senere fikk. Dette lagtinget omfattet Opplandene, altså det indre Østlandet. Tinget ble holdt hvert år i et par ukers tid fra Bottolvsmesse 17. juni da bøndene hadde en pause mellom onnene.

Eidsivatingloven var den loven som ble brukt på Eidsivatinget. Dessverre er disse lovtekstene stort sett gått tapt, men vi kan finne spor av dem i Magnus Lagaboters landslov som ble vedtatt i 1274. Det er kun den gamle kristenretten som er bevart.

Tingsteder

Lovsamband og tingsteder før 1300

- Gulatinget : Oprinnelig område
Fra Håkon den godes tid?
- Frostatinget : Kjerneområde
Fra Håkon den godes tid?
- Eidsivatinget : Kjerneområde
 Senere og løsere tilknytning
- Borgartinget : Kjerneområde
 Løsere tilknytning

Tingvollen

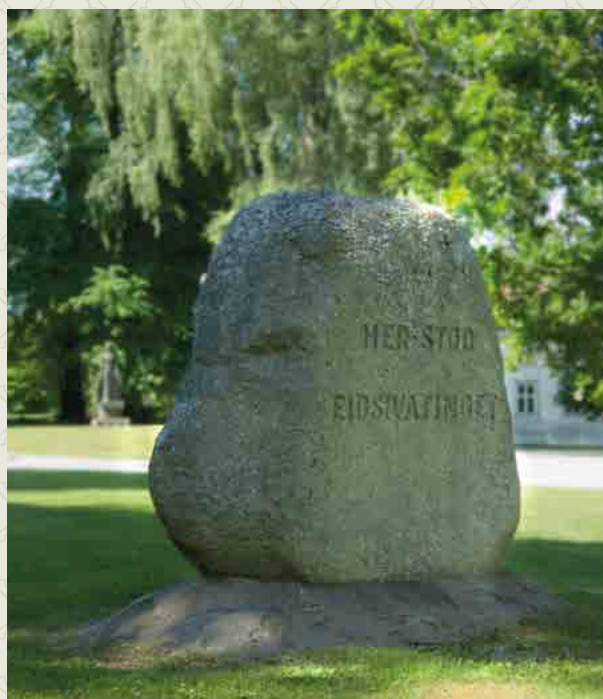
Rundt selve tingstedet ble det satt ned hasselkvister, ve-band (ve betyr hellig, fredet), der begge endene ble satt i jorda. Slik dannet de en ring. Innenfor ringen var en fredlyst plass. Der var det ikke lov å bære våpen, Gjorde man det likevel, var man en

“Varg i veum”

og ble straffet med bøter og forvisning.

Sverd fra Stange på Hedemark. Material: jern/tre
Kulturhistorisk museum, Oslo. Foto: Kirsten Helgeland

På vollen utenfor kirkemuren ligger steinen til minne om Eidsivatinget som ble holdt her gjennom 600 år. Olav den hellige satte tinget første gang i 1022.
Foto Gry Solberg.

Her skal tinget stå!
Illustrasjon: Ole Kjønstad

Utenfor ringen rundt om på plassen ble det satt opp telt og buer slik at man hadde noe å oppholde seg i så lenge tinget varte.

I «Landslovene» var det bestemt at 90 menn skulle møte på Eidsivatinget. Gudbrandsdalen skulle stille med 12 menn, Hedmark med tilliggende områder 24, Hadeland, Land og Ringerike med det samme antallet. Romerike omfattet den gangen også Solør og Odalen og skulle stille med 24 representanter, mens Østerdalen skulle bare ha 6 utsendinger. Kongen var som oftest til stede og likedan biskopen og prester. Kongen førte an på tinget og biskopen i kirken. Det forteller oss hvor nær statsmakt og kirkemakt var knyttet til hverandre.

Eidsvoll fikk en stor og forseggjort kirke nettopp fordi den var tingkirke. Tinget fungerte som lovgiver («Storting») og dømmende makt, ofte appelmakt, i større saker («Høyesterett»).

Lagtingssammenkomstene på Eidsvoll opphørte i årene 1619-1620. Det ble da nytt valg av lagmenn i Oslo og Hamar. Oslo fikk større og større betydning, og fra 1660 var kongen i København eneveldig i Danmark-Norge.

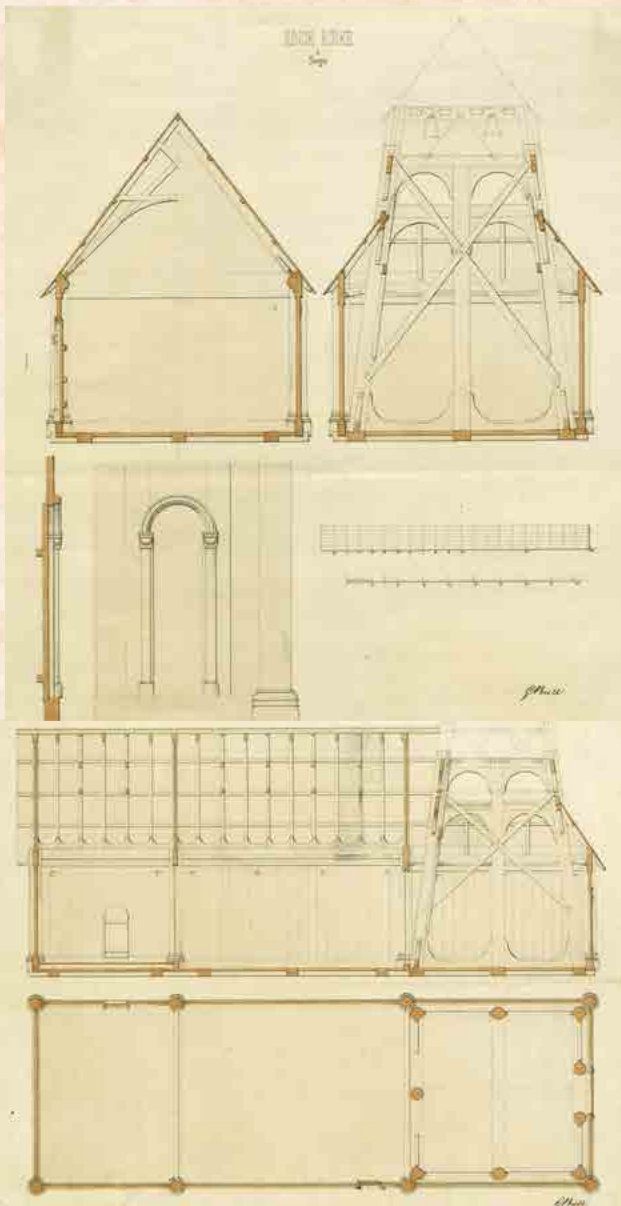

Illustrasjon: Ole Kjønsdal

Kirken på Eid

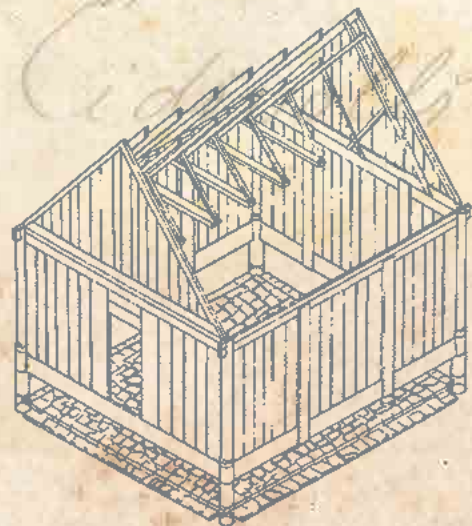
I Olav den helliges saga forteller Snorre:
Kong Olav gikk til ottesang og lot synge messe for seg i kirken
på Eid. Det var ved denne ottesangen kongen fikk bud om at
opplandskongene var samlet på Ringsaker for å reise seg mot
han. Dette var i året 1017 bare to år etter at Olav var kommet
tilbake til Norge fra England.

Tegningene av Georg A. Bull fra 1854 på Rinde kirke i Sogn

Gerhard Schönings tegning fra 1775

En typisk konstruksjon for gamle trekirker.
Skisse: Roldal kirke.

Da arkeologene undersøkte den nåværende kirken, fant de graver som var eldre enn dagens kirke. Derfor tror vi at det har stått en eller to trekirker der forut for byggingen av steinkirken. Hvordan disse kan ha sett ut, vet vi ikke, men det er rimelig å anta at de kan ha lignet stavkirkene. Det kan ha vært flott utskåren portal rundt inngangen. I kirken har det vært altere med helgenstatuer i friske farger.

I 1985 feiret den nåværende kirken 800 års jubileum, da man regnet ut at den var reist rundt år 1185. Dette var en stor og staselig kirke, bygget slik fordi den skulle være tingkirke.

Opprettelsen av Eidsivatinget på Tingvoll i 1022 gjorde at Eidsvoll kirke kom i en særstilling blant kirkene på Østlandet. Den funksjonen kirkehuset hadde under tingsamlingene, stilte spesielle krav både til størrelse og utforming.

Eidsvoll kirke ble viet til apostlene Peter og Paulus og det hellige kors og er den eldste steinkirken i korsform på landsbygda i Norge. Den formen kirken fikk, tyder på at byggmesteren eller arkitekten har vært cistercienser. Denne munkeordenen kom til Norge i 1146 og stiftet klosteret på Hovedøya i 1147. Klosterkirken her har mange trekk som minner om Eidsvoll kirke.

Alt da Hovedøya kloster ble grunnlagt gav kongen mye jordegods til sikring av klosterets økonomi. I Eidsvoll omfatter dette blant andre: Mork, Egger, Botshaug og Hol.

Tidlig på 1600-tallet ble det slutt med Eidsivating-samlingene på Eidsvoll. Dermed gikk også kirken over til å fungere som en vanlig soknekirke, og vedlikeholdet lå heretter utelukkende på bondene gjennom kirketienden.

Eidsvoll kirke har brent fem ganger, sist i august 2000, men har blitt bygd opp igjen og restaurert. Ved disse restaureringene, som har tatt sikte på å bevare både eldre og nyere bygningsdeler i den formen de en gang hadde, har Eidsvoll kirke fått en enestående plass i norsk kirkearkitektur. Kirken er Eidsvolls eldste kulturbygg og er med sin dominerende beliggenhet et øyemerke i bygda.

Kirken har vært brukt ved mange anledninger. Den var valgkirke i februar 1814. Ca. 300 kirker ble brukt som valglokaler under valget til Riksforsamlingen på Eidsvoll dette året. Grunnlovsforsamlingen møttes der ved begynnelsen og slutten av arbeidet sitt.

Kirken

Eidsvoll kirke slik den fremstår i dag. Foto Creative common

Altartavle Eidsvoll kirke, fra 1765. Den er i tre etasjer. Oljemalerier er innrammet av pilastre (søyler), og har gjennomskårne rokokkvinger. En strålekrans kroner tavlen. Foto Gry Solberg

Dåpsfatet av messing fra Eidsvoll kirke har inskripsjonen THTSIMOD og årstallet 1685. Det er drevet og siselert, og motivet i bunnen framstiller syndefallet. Fatets historie er ukjent, men et "udpuklet" døpefat er nevnt i en beretning fra 1760. Foto Gry Solberg. Kilde: Stein på stein. Eidsvoll kirke gjennom 800 år, s. 36

Nisjevindu i Eidsvoll kirke som viser de tykke, gamle steinveggene. Foto Gry Solberg.

Detalj fra pilastre (søyler) på altertavlen med sine gjennomskårne rokokkovinger. Foto Gry Solberg

Hoelsevja

Fotografi av et litografi
etter kunstneren Peder Balkes maleri
av Hoelsevja. Norsk folkemuseum

Hvorfor Eid?

Eid hadde strategisk beliggenhet i forhold til kommunikasjon, handel og transport mellom de rike jord- og skogbruksområdene på Østlandet og opplendene og Trøndelag.

Den enkleste veien gjennom innlandet var vannveien opp Vormå og over Mjøsa.

På Eid var det kort vei ned til havna i Hoelsevja. Samtidig lå området høyt og fritt og hadde en skysstasjon (kanskje også en «kongsgård») omtrent der hvor Eidsvoll prestegård nå ligger. Det var et naturlig sted å bygge en kirke og skape et «sentrum» for folk.

Området ved Eidsvoll prestegård har historie tilbake til førkristen tid.

Ved arkeologiske undersøkelser er det funnet kull fra dyrkningslaget da åkeren ble ryddet for første gang, som er datert fra 380 f. Kr. til 170 f. Kr. eller førromersk jernalder.

Noen forskere mener også at det kan ha vært bosetning der lenge før dette.

“Skitse af Eidsvold Præstegaard i Prost Wergelands Tid. Dels efter senere Tegning i Skillingsmagasin af Gaarden Prost Vogst Tid – dels efter hukommelse. 16/6 1910.” Tegner: O. Krag. Eier: Nasjonalbiblioteket

Magnus Lagabøte

1274

1274 Magnus Lagabøters landslov vedtas.

Landslovene

At lögum skal land vårt byggja en eigi at ulögum øyða.

“Med lov skal landet vårt byggjast, og ikkje med ulov øydast,”
heter det i Frostatingslovens kanskje mest kjente tekst.

Tingene hadde sine egne lover. Da Magnus Håkonsson ble konge, satte han seg fore å gi Norge én felles lov. Det var ingen lett oppgave, og få andre land hadde en felles lov for landet. Det var bare så vidt Magnus som blir kalt Lagabøte, klarte det også, men i det Herrens år 1274 ikk han loven vedtatt på Frostating, så fulgte Gulatinget og deretter tingene på Østlandet: Eidsivatinget og Borgartinget. Dermed hedde hele riket én felles lov. En lov som blant annet skulle hjelpe de svake i samfunnet, *Miserabiles personae*.

Landslova er ei lovbok for Noreg som tredde i kraft i 1274. Landslova avløyste dei fire landskapslovene for Frostating, Gulating, Eidsivating og Borgarting, og gjorde at Noreg fekk ei felles lovbok. Lovboka vart òg nytta på Orknøyan, Shetland og Færøyane, medan Island fekk ei eiga lovbok, Jónsbók, i 1281.

Historia om Landslova tok truleg til med eit større lovreformarbeid alt under kong Håkon 4 Håkonsson si regjeringstid mellom 1217 og 1263. Kong Magnus 6 Håkonsson, vidareførte arbeidet. Han fekk seinare tilnamnet Lagabøte (lovforbetraren) som følgje av lovarbeidet.

Landslova var ei av få riksdekkjande lovbøker som vart gjevne i Europa i høgmellomalderen. I tillegg gav Magnus Lagabøte ei bylov i 1276, ei hoff- og administrasjonslov ca. 1277, og den islandske lovboka i 1281. Bylova og den islandske lovboka bygde på Landslova, og var berre delvis sjølvstendige lovbøker.

Landslova bygde på ein romersk lovgjevingstradisjon og kom til etter inspirasjon frå lovgjevingsarbeid i Castilla. Ho fornya norsk rett i høgmellomalderen og knytte ho til europeisk rettsutvikling. Landslova var òg viktig for etableringa av ein norsk identitet innan ulike politiske rammer, fram til ho vart avløyst av Christian 5 si norske lov i 1687.

(Jørn Øyrehagen Sunde, https://snl.no/Magnus_Lagabøtes_landslov)

1000 år med kulturhistorie – HelligOlav, kirken på Eid og Eidsivatinget

1000-årsjubileet er et idealistisk prosjekt som startet ved at kantor Bjørnar Robertsen ville lage en konsert for den første trekirken på Eid i 1017. Han ringte Rolf Anker Thon, leder i Eidsvoll musikkråd, og spurte om samarbeid. Da Rolf sjekket det historiske grunnlaget for en slik feiring, tok det helt av. Spørsmålene haglet: Hva slags kirke var det snakk om?

Kunne det dokumenteres? Hvilken rolle hadde Olav Haraldsson i denne sammenhengen?

Dessuten følgespørsmål som: Hva om Ketil Kalv ikke hadde forrådt sine allierte, Opplandskongene, om han ikke hadde varslet Olav og vist ham hvordan han skulle overvinne dem? Hadde vi da hatt et Stiklestad? Hadde vi hatt en helgenkonge? Hadde vi hatt et Nidaros som vi kjenner det i dag?

Trolig ikke, men det er rimelig sikkert å anta at Norgeshistorien hadde sett ganske annerledes ut! - Og ville rettsstaten hatt den samme plassen som i dag?

Kanskje Eidsivatinget ikke hadde blitt plassert på Eidsvoll; hvordan hadde stedets rolle i utviklingen av rettsstaten Norge da ha vært? Hva gjorde Eidsvoll så attraktivt?

Konsekvensene av Olavs virksomhet i 1017 og tiden etter dette har vært store. Det er ulidelig spennende å forske på sammenhenger mellom disse tidlige hendelsene og utviklingen av rettsstaten Norge via Magnus Lagabøte og «Landslovene» fram til vi fikk vår egen grunnlov i 1814.

Selv om prosjektet primært tar for seg tiden fra 1017 til 1022, ligger slike spørsmål langt fram i bevisstheten og vil være gjenstand for faglig utforskning i perioden fram til Tingsteds-jubileet i 2022.

Siden kirken har hatt en svært sentral plass og rolle i hele denne utviklingen, er det naturlig at den også er en sterk deltaker i prosjektet. Kirkeverge Arnhild Ingeborgrud og soknepresten i Eidsvoll, Arnstein Johnsen, har derfor tiltrådt prosjektet.

Prosjektet ledes av Rolf Anker Thon, Arnhild Ingeborgrud og Bjørnar Robertsen som sammen med en faglig arbeidsgruppe fra Eidsvoll historielag og Akershus fylkeskommune utarbeider innhold og aktiviteter. Eidsvoll kommune støtter prosjektet.

Det er vårt ønske at prosjektet skal formidle utvidet kunnskap om vår lokale historie, kulturarv og identitet og den betydningen disse begivenhetene har hatt for dannelsen og utviklingen av rettsstaten Norge.

2017

Rolf Anker Thon
Prosjektleder

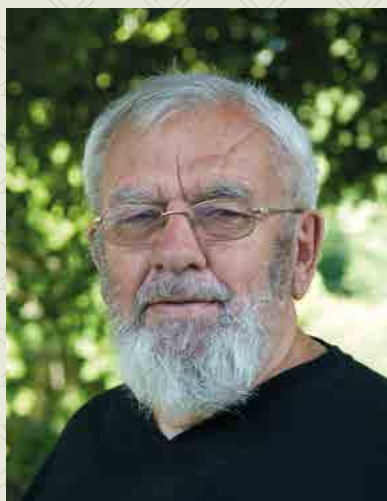
Bjørnar Robertsen
Kantor Eidsvoll

Arnhild Ingeborgrud
Kirkeverge Eidsvoll

Ola Ronne
Arkeolog
Akershus fylkeskommune

Gunnar Gravdal Nerhus
Tidl. studieinsp. Eidsvoll VGS
Eidsvoll historielag

John Egeland
Lektor
Eidsvoll historielag

Arnstein Johnsen
Sogneprest Eidsvoll

Gry Solberg
Grafisk designer/illustrator

En stor takk til våre bidragsytere Eidsvoll kommune, Kiwanis Eidsvoll, Akershus fylkeskommune, Pilegrimsleden, Eidsvoll kirkelige fællesråd. Uten deres støtte kunne vi ikke gjennomført prosjektet.

Summary in English

That which appeared to be coincidental events in 1017 would be deciding factors in Olav Haraldsson's position in Norwegian history. During matins in what was probably the first church in Eid, a 'post church' or early stave church, he received word that the kings of Oppland waited for him with an army of far superior size. Their aim was to stop his campaign to become the sole king of Norway. With the help of the squire/farmer Ketil Kalv, who betrayed the Oppland kings, and by use of stealth Olav managed to defeat them and thereby took control over Norway from Eleverum in the east to the west coast. Since he had made alliances with the Earls in Trøndelag and the kings of the lands further north he was for all intents and purposes King over all of Norway.

In 1022 he founded the court, Eidsivating, at Eid and thereby established Eid as one of the most important hubs of the eastern areas.

Olav fled from Norway to Gardariki (Russia) after suffering defeat at the hands of Knut the Great (Powerful) and the Earls. He returned to Norway via Sweden to attempt to regain the crown in early 1030. Olav came through Verdalen with a small army and eventually met a far larger army of farmers at Stiklestad where he met his death on July 29th.

Only a year later he was declared a saint and buried in Klemens church in Nidaros and the great Olav worshipping began. Thousands came to Nidaros as pilgrims and Olav churches were built throughout large parts of Europe and as far east as Bengal in India. Olav Haraldsson had become Olav the Holy and would be the most famous Norwegian of all time. Since Olav became a saint before the split between the Roman Catholic and Orthodox churches in 1054 he is St. Olav for both.

Pilgrims travelled to Nidaros throughout the middle ages. In recent times restoration in Norway of the pilgrim pathways has made these pathways accessible for all, which has led to an increase in use of the pilgrim pathways.

This pamphlet gives a short summary of these events and shows some of the effect they had locally in Eidsvoll, regionally and nationally in the development of the legal system in Norway.

Eidsvoll kirke har tre glassmalerier, som hver på sin måte utdyper det kristne budskapet.

Foto Gry Solberg.

Tusen takk til våre samarbeidspartnere:

Eidsvoll kommune

AKERSHUS
fylkeskommune

DEN NORSKE KIRKE
Eidsvoll kirkelig fellesråd

EIDSVOLL OG SPORENE ETTER OLAV HARALDSSON

1017 - 2017 - 2022

Pilegrimenes vandring går forbi Eidsvoll kirke,
og steinen viser avstand til Nidaros.